

D I N A H
JEFFERIES

*Fiica
negustorului
de mătase*

Ediția a II-a

Traducere din limba engleză de

ADRIANA BUCIU CIMPONERIU

RADU CIMPONERIU

NEMIRA

CUPRINS

<i>Istoria Vietnamului. Scurtă cronologie</i>	5
<i>Prolog</i>	9
I. Fire de mătase.....	11
II. Luna în apă	87
III. Negură și nori	191
IV. Mirosul de pește.....	261
<i>Epilog</i>	345

ISTORIA VIETNAMULUI.

SCURTĂ CRONOLOGIE

1787

Începe implicarea franceză în Vietnam. Tratatul de la Versailles pune bazele unei alianțe între regele Franței Ludovic al XVI-lea și prințul vietnamez Nguyễn Ánh.

1840–1890

Colonizarea franceză a Indochinei (Vietnam, Cambodgia și Laos). Franța împarte Vietnamul în trei zone: Tonkin, Annam, Cochinchina.

1927–1930

În partea de nord se formează două grupări comuniste de rezistență împotriva francezilor, supuse unor represiuni dure.

1940

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, Japonia invadează și ocupă Vietnamul, permițând guvernului colonial francez să își continue, o vreme, activitatea.

1941–1944

Ho Și Min, care se afirmă ca lider al rezistenței anti-japoneze, organizează Viet Minh – Frontul pentru independența Vietnamului.

1945

Japonezii preiau guvernarea de la francezi pentru scurtă vreme. După capitularea Japoniei, Viet Minh, condus de Ho Și Min, preia controlul, tot pentru o scurtă perioadă de timp. Forțele armate britanice și americane sprijină Franța să restabilească guvernarea colonială.

1946

Viet Minh rezistă. Marina franceză bombardează portul Haiphong. Începe Primul Război din Indochina (sau Războiul francez).

1946–1954

În timpul războiului din Indochina, China și URSS îl sprijină pe Ho Și Min; Statele Unite sprijină Franța pentru a stopa răspândirea comunismului.

1954

Beneficiind de sprijin popular, forțele Viet Minh încercuiesc un avanpost militar francez izolat, situat în orașul Dien Bien Phu. Sunt capturați 12 000 de militari francezi. Franța capitulează. Se semnează Acordurile de la Geneva, care divizează Vietnamul în două părți – Nord și Sud – și stipulează organizarea de alegeri generale în termen de doi ani.

1955–1956

Cu sprijinul Statelor Unite, Ngo Dinh Diem se autoproclamă președinte al Vietnamului de Sud, refuzând să organizeze alegeri generale.

1957–1959

Arme și trupe din Vietnamul de Nord încep să se infiltreze în sud. Începutul insurgenței comuniste în Vietnamul de Sud.

1960

Se formează Vietcong sau Frontul Național de Eliberare, pentru a combate prezența americană din Vietnamul de Sud.

1964

O navă de patrulare nord-vietnameză atacă un distrugător american.

1965

Trupele combatante americane sosesc în Vietnam; începe războiul americano-vietnamez. Statele Unite lansează asupra Vietnamului mai multe bombe decât au fost folosite pe toată durata celui de-Al Doilea Război Mondial.

1973

Statele Unite își retrag trupele ca urmare a Înțelegerii de pace de la Paris, negociată de Nixon și Kissinger, dar ostilitățile continuă în sud.

1975

Comuniștii cuceresc Saigonul. Ultimii cetățeni americani sunt evacuați. Vietnamul este unificat sub conducere comunistă, iar Saigon își schimbă numele în Orașul Ho Și Min.

PROLOG

Se mișcă sub apă în rostogoliri lente, cu păru-i lung înconjurându-i capul. Vărajită de lumina aurie care pătrundea prin apă, împinge din picioare și își avântă trupul în sus, urmând bulele de aer ale propriei respirații în drumul lor spre suprafață. Soarele se sfărâma în așchii mici, împrăștiind stropi strălucitori pe apă, până departe. Își dă capul pe spate, tânjind după aer și zărește chipul surorii ei. Secundele treceau. Uluită, pe măsură ce întreaga lume trecea ca printr-un filtru, ridică mâna să îi facă un semn, deschide gura să strige. Dar apa o înghite din nou. Râul vuieste, în timp ce ea încearcă să calce apa, ecoul lui răspândindu-se în bufnituri și bubuieli. *Buf. Buf.* Deși are nevoie să strige după ajutor, nu poate scoate niciun sunet. E disperată să respire, dar știe că nu poate. Încearcă să înoate, dar ceva o stoarce de puteri. Deasupra sa, irizarea se stinge încet. Începe să se scufunde. În adâncuri, râul întunecat e rece și, cu fiecare puls de lumină care devine din ce în ce mai slab, totul se întâmplă prea repede. Încearcă să se răsucească, încearcă să se cațare pe o scară subacvatică dinspre mal, dar râul este prea puternic și piciorul îi alunecă printre goluri. Imagini ale casei încep să-i inunde mintea, picioarele îi devin din ce în ce mai grele și, pe măsură ce râul o secătuieste de vlagă, ea se simte ca și cum ar pluti în adâncuri. Dar nu plutește, se îneacă.

I

FIRE DE MĂTASE

Mai – început de iulie 1952

CAPITOLUL UNU

Hanoi, Vietnam

Nicole adulmeca aerul impregnat cu parfumul amețitor al gardeniilor sălbatice. Frunzele de un verde strălucitor și albele flori înmiresmate ale arbuștilor acopereau zona parțial umbrită a grădinii. Privi în jos de la fereastra dormitorului și îl văzu pe tatăl său verificând ca totul să fie perfect afară. Un bărbat încă arătos, al cărui păr negru, presărat cu doar câteva fire argintii, tuns îngrijit, îi dădea un aer deosebit de distins și, chiar dacă era enervant că se folosea de petrecerea ei de optsprezece ani ca să se laude cu grădina, Nicole trebui să admită că o aranjase foarte frumos. Bețișoare parfumate fumegau lângă ușile din sticlă ale vilei lor de culoarea mierii, iar iazurile din grădină reflectau culorile strălucitoare ale șirurilor de lampioane din hârtie care atârnavă de ramurile a doi enormi copaci frangipani.

Nicole aruncă o ultimă privire în oglindă și se gândi. Ar trebui să-și prindă o singură floare de cerceuș în părul ei lung și negru, ca să se asorteze cu rochia cu gulere chinezești pe care și-o comandase pentru astăzi?

Corsetul se lipea de corpul ei subțire ca o a doua piele și, când se mișca, fusta se rotește și apoi cădea până aproape de podea. O asculta pe Edith Piaf cântând la radio *Hymne à l'amour*, apoi privi din nou pe fereastră și, în timp ce se hotăra să nu mai poarte floarea, văzu că sora ei, Sylvie, mergea lângă tatăl său, cu capul aproape lipit de al lui, așa cum se întâmpla atât de des. Pentru o clipă, Nicole se simți lăsată pe dinafară și își reprimă o scurtă izbucnire de invidie. Ar fi trebuit să fie deja obișnuită cu asta, pentru că sora ei arăta minunat chiar și înainte să se pieptene sau să se

spele pe dinți; bucele castanii, pomeții cizelați și nasul acvilin perfect echilibrat aveau grijă de asta. Înalta și mlădioasa Sylvie moștenise înfățișarea franțuzească a tatălui ei, în vreme ce Nicole semăna cu mama lor vietnameză – moartă cu mult timp în urmă – și se simțea rușinată de culoarea brună a tenului său. Își îndreptă umerii, ignoră momentul și ieși din dormitor; nu avea să lase nimic să-i strice ziua.

Trecu prin camera mare și înaltă care dădea spre grădină, unde două ventilatoare cu palete strălucitoare de alamă împropătau aerul. Camera, ca tot restul casei lor, era elegantă și plină de antichități rafinate. Din locul în care se afla, în ușa deschisă, își zări două foste colege de școală, Helena și Francine, care stăteau într-un colț al grădinii și își treceau, afectate, mâinile prin păr. Se îndreptă spre ele și se lăsă pupată și îmbrățișată. În vreme ce sporovăiau despre băieți și despre examenele pe care tocmai le promovaseră, grădina se umplea; în cele din urmă, Nicole s-a scuzat că trebuie să le lase puțin, dar văzuse că oaspeții francezi deja sosiseră, iar acum fumau și beau, în timp ce câțiva dintre vietnamezii bogați începuseră să se plimbe în hainele lor de mătase. A remarcat că un bărbat înalt, lat în umeri, îmbrăcat într-un costum din pânză albă, o abordase pe sora ei, iar ceva nedefinit a făcut-o pe Nicole să rămână cu privirea ațintită asupra lui câteva clipe. Apoi și-a netezit părul, și-a îndreptat umerii și s-a îndreptat spre ei.

Sylvie îi atingea brațul bărbatului și îi zâmbea.

— Dă-mi voie să te prezint surorii mele, Nicole.

El îi întinse mâna:

— Sunt Mark Jenson. Am auzit multe despre tine.

Ea îi luă mâna și se uită în sus, la fața lui, dar albastrul intens al ochilor lui a speriat-o și a făcut-o să-și mute privirea în altă parte.

— Mark este din New York. Ne-am întâlnit când am fost eu acolo, spuse Sylvie. Călătorește prin toată lumea.

— E ziua ta, nu-i așa? întrebă el, zâmbindu-i lui Nicole.

Nicole înghiți în sec și se chinui să-și recapete vocea, dar, din fericire, interveni Sylvie.

— Este aici cineva cu care trebuie neapărat să vorbesc.

Îi făcu semn cu mâna unei femei bondoace, aflate în cealaltă parte a grădinii, apoi se întoarse spre Mark și chicoti în timp ce îi atingea mâna.

— Nu lipsesc mult. Te las în grija lui Nicole.

Mark zâmbi politicos. Pentru o clipă, aerul păru prea rarefiat, iar Nicole abia dacă putea să respire. Își schimbă greutatea de pe un picior pe celălalt, apoi îl privi cum se cuvine, încercând să nu clipească prea des. Ochii lui aveau culoarea safirelor, iar contrastul cu nuanța închisă a pielii îi făcea să pară chiar mai strălucitori.

— Așadar..., spuse ea în cele din urmă.

El nu scotea o vorbă, dar o fixa insistent cu privirea. Rușinată dintr-odată, ea își atinse obrazul. Oare avea ceva pe față?

— Nu mă așteptam să fii atât de drăguță, spuse el.

— Of, răspunse ea, simțindu-se confuză. Sunt sigură că nu e așa.

Dar la ce s-ar fi așteptat el și de ce să se fi așteptat la ceva?

— Sylvie mi-a vorbit despre tine când a fost în State.

Gândurile i se limpezeau, încet-încet. Bineînțeles că Sylvie îi vorbise despre ea. Era foarte normal să discuți despre familie, mai ales atunci când erai departe de casă. Zâmbi.

— Deci știi că eu sunt oaia neagră.

El își aranjă o șuviță de păr care stătea să-i cadă peste ochiul drept.

— Incendiul și marchiza îmi vin acum în minte.

La tachinarea lui delicată, Nicole își astupă gura cu mâna.

— O, Doamne, nu! Nu cumva ți-a povestit despre asta?

El începu să râdă.

— Aveam doar treisprezece ani și a fost un accident. Dar nu e corect, tu ai auzit deja povești despre mine, în vreme ce eu nu știu nimic despre tine.

Un impuls îi străbătu trupul. Ca și cum l-ar fi simțit și el, Mark întinse o mână, iar ea își dădu seama că era doar pentru a-i arăta drumul.

— Hai să luăm niște șampanie și pe urmă îmi arăți împrejurimile! Îți spun tot ce vrei să afli.

În timp ce se îndreptau într-acolo, o mică parte din tensiunea interioară pe care o simțise de când fuseseră făcute prezentările își mai slăbi strânsoarea; totuși, cu cei o sută cinci zeci și șapte de centimetri ai ei, se simțea minusculă alături de el și își dorea să fi purtat tocuri mai înalte.

Un chelner în costum alb se apropia cu o tavă. Mark luă două pahare și i le dădu pe amândouă lui Nicole.

— Te superi dacă fumez?

Ea clătină din cap că nu.

— Nu ai accent de New York.

El scoase un pachet de Chesterfield, își aprinse o țigară, apoi întinse mâna să ia unul dintre pahare. Degetele li se atinseră, iar Nicole simți cum un șoc îi străbate brațele dezgolate.

— Nici nu sunt. Tatăl meu are o mică fermă de lapte în Maine. Acolo am crescut.

— Și de ce-ai plecat?

El rămase nemișcat.

— Setea de aventură, probabil. După moartea mamei mele, tata și-a dat toată silința, dar nimic nu mai era ca înainte.

Tonul vocii lui se schimbase și Nicole sesiză în ea o tristețe înăbușită.

— Și mama mea a murit, îi spuse.

— Sylvie mi-a vorbit despre asta.

Au urmat câteva clipe de tăcere. El oftă din nou și zâmbi ca și cum și-ar fi amintit de ceva.

— Am făcut tot ce se face de obicei la țară – pescuit, vânătoare –, dar pasiunea mea au fost motocicletele. Cursele de motocros. Cu cât era mai periculos traseul, cu atât îmi plăcea mai mult.

— Nu te-ai rănit?

El râse:

— Ba da, de multe ori. Dar nimic grav. Am avut o fractură cu dislocare la gleznă și câteva coaste fisurate.

Stătea destul de aproape de el ca să-i simtă mirosul cald și aromat al pielii. Ceva din el o făcea să se simtă fericită, dar se răsuci ușor într-o parte și privi cerul împrăscat cu stele, ascultând sunetul greierilor și al păsărilor de noapte cuibărite prin copaci. Mark făcu un pas înapoi și ea observă că înălțimea lui îi conferea acel mers ușor pe care îl au americanii în filme; un mers nonșalant, care transmite ușurință și încredere.

— Lumea zice că luna mai e ultima lună de primăvară la Hanoi, dar în seara asta e așa de cald, încât ai spune că e deja vară. Vrei să mergem înăuntru? îl întrebă ea.

— Într-o noapte ca asta?

Ea se simțea euforică și începu să râdă. Părul lui tuns scurt, de un castaniu deschis, avea o buclă care acum bătea într-o nuanță aurie. Cineva aprinsese torțele, iar lumina flăcărilor licărea pe fața și pe părul lui.

— Unde locuiești?

— La Métropole, pe bulevardul Henri Rivière.

În acel moment reapăru Sylvie și îl luă cu ea. După plecarea lui, Nicole îi simți absența și, în ciuda mulțimii de oameni care mișunau pe acolo, grădina i se părea pustie. Își aminti unul dintre proverbele preferate ale bucătăresei lor, Lisa: *Có công mài sat có ngày nên kim* – „Dacă lustruiești o bucată de fier destulă vreme, poți să faci un ac din ea.“ Deși Lisa era franțuzoaică, vorbea destulă vietnameză cât să se ducă la cumpărături și era mândră să citeze proverbe vietnameze. Poate că era timpul să se lustruiască puțin pe sine, se gândi Nicole, în vreme ce orchestra începu să cânte. Era timpul și pentru dans, cât avea să fie noaptea de lungă.